

Kapková závlaha v intenzivních výsadbách ovocných stromů

Tématem stejnojmenného semináře, který se konal v Dolanech u Jaroměře, bylo zavádění a používání kapkové závlahy v sadech. Setkání organizovala firma Netafim Czech s.r.o., která ve zdejší lokalitě pro Zemědělské družstvo Dolany vybuodovala systém kapkové závlahy na 70 ha. Setkání bylo určeno pro agronomy-sadaře z podniků, které se zabývají produkcí ovoce, především jablek. Představení hostitelského podniku - ZD Dolany - se dobře zhostil Ing. Jaroslav Buršík. První závlahu v Dolanech provozují již od roku 1997 a to na výsadbě z roku 1995, kdy vysadili prvních 6 ha štíhlých větven. Nyní jsou v Dolanech zavlažovány dva areály sadů - 34 ha štíhlých větven ve Svinišťanech a 38 ha v Zaježdě. Oba areály mají vlastní čerpací a filtrační stanici s automatickým ovládáním a přihnojovací centrum. Jak podotkl Ing. Buršík, ZD Dolany má velmi dobré zkušenosti s provozováním celistvých areálů sadů, které jsou z hlediska organizace práce i budování dalších obslužných systémů (komunikace, závlahy, oplocení) bezproblémové.

Specialisté z firmy Netafim pak představili systém kapkové závlahy sadů tlakově kompenzovanou kapkovací hadicí. Použití hadice RAM s tlakovou kompenzací umožňuje překonávat na jedné závlahové lince velké výškové rozdíly. Přitom je dávkování vody stále stejné jak na konci tak i na začátku hadice. To má velký význam jak při vlastní závlaze, tak i při přihnojování závlahovou vodou. Hovořilo se také o využití automatického ovládání s nastavitelným programem. Řízení celého systému je závislé na kapacitě vodního zdroje - maximální povolený odběr pro jeden areál je 7 l/s. Proto ovládací jednotka Miracle automaticky přepíná ventily jednotlivých sekcí tak, aby všechny stromy dostaly stejnou "porci" vody a živin. Denně to představuje něco kolem 5 mm vody na celou plochu. Systém je v provozu 24 hodin denně.

Ing. Miroslav Pražák z Výzkumného a šlechtitelského ústavu ovocnářského (VŠÚO) z Holovous pak seznámil přítomné s výsledky pokusů prováděných pod hlavičkou VŠÚO. Nezbytnost zavlažování je podle něj dána vysokým počtem jedinců na jednotku plochy, zvyšováním průměrné teploty vzduchu a nerovnoměrným rozložením srážek v rámci lokality. Při hodnocení 5letého pokusu v Dolanech byla sledována řada parametrů. Pokus byl založen ve výsadbě jabloní Golden Delicious Reinders/M9. Byl zjištěn příznivý vliv kapkové závlahy na zvýšení výnosu u jabloní, zvláště při společné aplikaci s hnojivem a to až o 24%. Dále byla

ověřena hypotéza o zlepšení výtěžnosti a zastoupení plodů s nejvyšší jakostí.

Vybudování kapkové závlahy neznamená pro agronoma konec práce. Právě naopak - musí se naučit se závlahou zacházet a dobře hospodařit. O zásadách správného řízení informoval účastníky RNDr. Tomáš Litschmann. Ideální srážky pro jabloně jsou přibližně 900 mm za vegetační období. Jabloně přitom patří mezi vláhově nejnáročnější plodiny společně s broskvoněmi a hruškami. Při stanovení vláhové potřeby stromů a srovnání se skutečnými srážkami se ukazuje, že nejvyšší vláhový deficit nastává v období květen až září. Vzhledem k tomu, že v posledních dvou desetiletích se výrazně zvýšil

podíl "suchých" měsíců (až na 50% v roce), je budování závlah výhledově velmi dobrou investicí. Sledování "suchých" měsíců je hodnoceno metodou PDSI a je zpracováno od roku 1810 z údajů v pražském Klementinu. Protože na povrchu zavlažovaného sadu se objevují jen

stopy vlhkosti v okolí kapkovačů, je nutné používat pro řízení závlahového režimu podzemních TDR vlhkostních čidel. Voda je totiž dodávána přímo do kořenové zóny. Její setrvání v oblasti kořenů je ovlivněno druhem a stavem půdy, morfologií terénu, podložím a množstvím vody, které spotřebují stromy. Kromě vody je nedílnou součástí kapkové závlahy přihnojování, které způsobuje kýžený růst výnosu. Proto je pro správné využití závlahy potřeba mít i správnou metodiku přihnojování zpracovanou pro danou lokalitu.

Po vyčerpávajících přednáškách a obědě se seminář přesunul do areálu sadů. Přestávka v deštivém počasí přišla jako na zavanou a tak bylo možné prohlédnout si i sady a čerpací stanici. Na zvědavé dotazy kolegů agronomů odpovídal pan Jiří Mervart, který má sady Zájezd na starosti. Prohlídka sadů s odborným komentářem byla vskutku zajímavá. Řada z návštěvníků jistě již nyní přemýšlí, jak dosáhnout zavedení stejného systému do svých sadů. V tomto směru je jistě zajímavá dotace MZe, se kterou se v roce 2001 vybudovala kapková závlaha na ploše 382 ha s průměrnou dotací 47,4 tisíce Kč/ha.